

Západočeská univerzita v Plzni
Fakulta designu a umění Ladislava Sutnara

Bakalářská práce

Západočeská univerzita v Plzni
Fakulta designu a umění Ladislava Sutnara

Bakalářská práce

designová lavice Horizont

Renáta Kučerová

Plzeň 2022

Západočeská univerzita v Plzni
Fakulta designu a umění Ladislava Sutnara

Katedra designu
studijní program Design
studijní obor Design
specializace Design nábytku a interiéru

Bakalářská práce
designová lavice Horizont

Renáta Kučerová

vedoucí práce: MgA. Štěpán Rous, Ph.D.
katedra designu
Fakulta designu a umění Ladislava Sutnara
Západočeské univerzity v Plzni

Plzeň 2022

DUPLIKÁT

ZÁPADOČESKÁ UNIVERZITA V PLZNI

Fakulta designu a umění Ladislava Sutnara

Akademický rok: 2020/2021

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

(projektu, uměleckého díla, uměleckého výkonu)

Jméno a příjmení: **Renáta KUČEROVÁ**
Osobní číslo: **D19B0190P**
Studijní program: **B8208 Design**
Studijní obor: **Design, specializace Design nábytku a interiéru**
Téma práce: **INTERVENCE DO EXTERIÉRU**
Zadávající katedra: **Katedra designu**

Zásady pro vypracování

Anotace zadání:

Student zvolí dle uvážení konkrétní exteriér ve městě, přírodě nebo kdekoli jinde a navrhne funkční objekt designového charakteru, např. fontána atd., nebo estetického, např. kinetický objekt. Objekt zasadí citlivě do zvoleného prostředí.

Podmínky odevzdání práce:

Poster 700X1500 mm s vizualizací anebo zázkresem do fotky

Potřebné technické výkresy

Model v měřítku anebo realizace objektu 1:1

Tvůrčí záměr: návrh produktu do exteriéru s přihlédnutím na aktuální ekologické, ergonomické a ekonomické požadavky. Záměrem je tyto aspekty sloučit do jednoho produktu.

Způsob realizace: technika zpracování vyplyne z finálních návrhů.

Postup: řešerše, brainstorming, metodologie designu, konzultace návrhů, skici, vizualizace produktu. Výsledek bude prezentován formou modelu nebo prototypu v měřítku, který vyplyne z finálního návrhu, 2D poster o rozměrech 100x70cm, doplněn odpovídající obrazovou a písemnou dokumentací.

Cíl: vytvoření nového pohledu na již zaběhnuté normy v oblasti odpočinkového solitéru. Cílem bude funkční produkt nebo nábytek do exteriéru s důrazem na hlavní myšlenku stále aktuální situace.

Předpokládaný charakter výstupu: charakter i počet kusů výstupního produktu vyplyne v průběhu navrhování. Minimální rozměr výrobku je stanoven součtem stran alespoň 80 cm. Dokumentace bude obsahovat produktové fotografie, popis, technické a výrobní výkresy.

- Rozsah průvodní zprávy: rozsah průvodní zprávy je stanoven vedoucím práce na minimálně 15 normostran textu. Maximální rozsah (včetně příloh a obrazové dokumentace) je stanoven na 60 normostran.*

DUPLIKÁT

Rozsah teoretické části: **min. 15 normostran textu**
Rozsah praktické části: **vyplyne ze zpracování BP**
Forma zpracování bakalářské práce: **tištěná**

Seznam doporučené literatury:

Kolesár, Z.: *Kapitoly z dějin designu*. Praha: Vysoká škola umělecko-průmyslová, 2004.
Petranský, L.: *Teória a metodológia designu*. Technická univerzita ve Zvolenu, 1994.
Weinschenk, Susan.: *100 věcí, které by měl každý designér vědět o lidech*. Brno: Computer Press, 2012.

Vedoucí bakalářské práce: **MgA. Štěpán Rous, Ph.D.**
Katedra designu

Datum zadání bakalářské práce: **31. května 2021**
Termín odevzdání bakalářské práce: **29. dubna 2022**



L.S.

Doc. akademický malíř Josef Mištera v.r.
děkan

Doc. akademický malíř František Steker v.r.
vedoucí katedry

V Plzni dne 9. září 2021

Prohlašuji, že jsem umělecké dílo vypracovala samostatně a nejde o plagiát.

Plzeň, 3. dubna 2022

podpis autora

PODĚKOVÁNÍ

Tímto bych velmi ráda poděkovala MgA. Štěpánu Rousovi, Ph.D., za veškeré rady a odborná doporučení, především však děkuji za konstruktivní komentáře nejen po dobu mé práce na bakalářském projektu. Velké díky patří i těm, kteří byli ochotni pracovat na výrobě mého závěrečného projektu, a všem, kteří mě podporovali v průběhu celého studia.

OBSAH

1 SEZNAM OBRÁZKŮ.....	10
2 DOSAVADNÍ TVORBA V KONTEXTU SPECIALIZACE	11
3 VÝBĚR TÉMATU	12
4 VEŘEJNÝ PROSTOR.....	12
4.1 Definice, historie, současnost veřejného prostoru	12
4.2 Krize současného veřejného prostoru	15
4.3 Veřejný prostor ve městech	17
4.4 Land art	18
5 MOBILIÁŘ PRO ODPOČINEK VE MĚSTĚ, NA OKRAJI INTRAVILÁNU MĚST, V OTEVŘENÉ KRAJINĚ	19
6 PROCES PŘÍPRAVY, PROCES TVORBY.....	21
6.1 Proces přípravy	21
6.2 Proces tvorby	21
7 POPIS DÍLA, TECHNOLOGICKÁ SPECIFIKACE, PŘÍNOS DÍLA.....	22
7.1 Popis díla	22
7.2 Technologická specifikace	23
7.3 Přínos díla	23
ABSTRAKT	24
8 SEZNAM POUŽITÝCH ZDROJŮ	25
9 OBRÁZKY.....	27

1 SEZNAM OBRÁZKŮ

Obrázek 1: pádlo	27
Obrázek 2: batoh	28
Obrázek 3: sedačka	29
Obrázek 4: salátový příbor	30
Obrázek 5: FISCHLI/WEISS, 1991. <i>Wie man besser arbeitet</i>	31
Obrázek 6: Halloween párty 2021 ve veřejném prostoru Corbusierova „parníku“	31
Obrázek 7: cíl developerů – maximálně využít zastavitelnost pozemku	32
Obrázek 8: Společné domy v Kodani,	32
Obrázek 9: tzv. chladící park ve Vídni	33
Obrázek 10: Superbloky	33
Obrázek 11: tzv. kiezbloky	33
Obrázek 12: SMITHSON, Robert. <i>Spirála Jetty</i>	34
Obrázek 13: MAYA, Lin. <i>Storm King Wavefield</i>	34
Obrázek 14: DE MARIA, Walter. <i>Lighting Field</i> . 1977.	35
Obrázek 15: SÁGLOVÁ, Zorka. <i>Kladení plín u Sudoměře</i> . 1970.	35
Obrázek 16: přístřešek	36
Obrázek 17: lavička pro dospívající	36
Obrázek 18: tzv. <i>Wetterschutzhütte</i> v Bavorském lese	36
Obrázek 19: PANTON, Verner. <i>Sochařská pohovka Cloverleaf</i> . 1969	37
Obrázek 20: REISINGER, Andrés. Lavičky	37
Obrázek 21: Obrázek 21: LIE, Stefan. <i>lavice Ribs</i> . 1998.	38
Obrázek 22: <i>Lavička Coast bench</i>	38
Obrázek 23: <i>lavice NAGUISA</i>	38
Obrázek 24: Specifická lavička	39
Obrázek 25: Lavičky v Berlíně	39
Obrázek 26-32: bakalářská práce <i>designová lavice Horizont</i>	40
Obrázek 33, 34: projektová dokumentace	43
Obrázek 35,36: zaměřování terénu	44
Obrázek 37-39: instalace objektu	45
Obrázek 40,41: ohýbání a sváření plechu v dílně	46

2 DOSAVADNÍ TVORBA V KONTEXTU SPECIALIZACE

Před začátkem studia designu nábytku a interiéru na fakultě designu a umění jsem již měla praxi v navrhování interiérů. Zcela mně však chyběla teorie tohoto oboru, byla jsem student samouk. Měla jsem již zažitý určitý standard, dalo by se říct až stereotyp, ve svém navrhování. Až postupným studiem jsem zjistila, že některé věci mají dalších tisíc variant a že ne, to co je černé, je skutečně černé. Při samotném studiu a tvorbě produktů ve školní dílně jsem si mohla také doslova osahat některé výrobní nástroje, které jsem do té doby neznala. Díky studiu jsem se rovněž začala zaměřovat na lepší grafickou prezentaci své tvorby. Nově používám i své logo, které jsem si vytvořila při hodinách grafického designu ve škole.

Mezi mé první práce, které jsem v rámci studia vytvořila, patřilo pádlo. Záměrně jsem vyrobila jednoduchý, skoro až obyčejný produkt. Z jeho finální podoby jsem ale měla velkou radost právě proto, že bylo tak obyčejné. Obyčejnost a industriální vzhled pádla podtrhují viditelné šrouby a matice. Pomyslnou třešinkou na dortu je prodejní čárový kód, který jsem záměrně ponechala na sériově vyráběném madlu. *(obrázek 1)*

V prvním ročníku vznikl také salátový příbor. Jako úchopový materiál jsem použila smrkový hranol, který jsem obrousila do požadované šířky tak, aby ergonomicky vyhovoval jak do pravé, tak i levé ruky, a vnitřní prostor jsem vyfrézovala. Samotná nabírací část je z leštěného nerez, který dobře ladí k surovému smrku bez povrchové úpravy. *(obrázek 4)*

Letní semestr byl ve znamení výroby atypického batohu, který byl až na několik nýtů celý z recyklovaného materiálu. Korpus krosny tvoří tvrdý karton s překližkovým pevným dnem a víkem. Původně šlo o sud určený pro leteckou přepravu léků, který jsem pilkou přepůlila. Popruhy a spojovací materiál jsou z filcu, vyrobeného z obnošeného šatstva. Pro snadné otevírání krosny byl do původního víka vyřezán jednoduchý otvor pro prsty, díky němuž se do vnitřního prostoru lehce postaví plechovky či štětce – krosna je zamýšlena speciálně pro řemeslníky. Pro lepší komfort jsou zádové popruhy výškově nastavitelné. *(obrázek 2)*

Dalším mým projektem, v němž jsem použila již zmiňovaný filc, byla jednomístná sedačka určená do hipsterské kavárny. Korpus sedačky tvoří smrková třívrstvá bideska, bočnice jsou ke spodní desce přichyceny dřevěnými spoji – čepy. Ze spodní strany jsou přišroubovaná čtyři pogumovaná otáčecí kolečka. Samotný sedací díl je vyskládán z dvaceti metrů průmyslového tlustého filcu. Pokud by se filc

časem opotřeboval, stačí ho vyměnit za jiný (nebo jen jeho část) do stávajícího korpusu. Sedačka je záměrně jednoduchá, na první pohled čitelná k čemu slouží. (obrázek 3)

3 VÝBĚR TÉMATU

Volba tématu *Intervence do exteriéru* byla jednoznačná – z možných závěrečných prací nabízela nejvíc otevřeného prostoru pro realizaci výsledného produktu. Od začátku jsem věděla, že chci navrhnout odpočinkový solitér, jehož design bude adekvátní mým zkušenostem nasbíraným studiem na fakultě.

Navrhování nábytku je téma, které se nikdy nevypotřebuje. Lidé budou stále toužit po nových, designově zajímavých nábytkových prvcích do svých domovů. A i když sedací nábytek stále podléhá módním trendům, jeho původní účel zůstává už po tisíciletí stejný. Právě proto jsem si vybrala odpočinkový solitér, který sice bude mít designový tvar, jeho účel ale zůstane stejný – může se na něm sedět, polosedět, eventuálně i ležet. Dalším důvodem, proč jsem si téma odpočinkového mobiliáře vybrala, je absence designově zajímavých prvků v maloměstě, jako jsou Klatovy, pro něž je lavice navržena. Chtěla jsem vytvořit odpočinkový solitér, který zaujme svým designem, ale zároveň zůstane ponechána jeho funkce.

4 VEŘEJNÝ PROSTOR

4.1 Definice, historie, současnost veřejného prostoru

Veřejným prostorem rozumíme jakýkoliv prostor nebo část území, které není v soukromém vlastnictví, a tudíž je volně přístupné veřejnosti. O veřejném prostoru můžeme hovořit jako o scéně, sociálním jevišti, přístupné komukoliv a většinou kdykoliv; logicky tato scéna nemůže existovat bez lidí. Za historického předchůdce současného veřejného prostranství je považována řecká agora – stavebně vymezené místo, v němž se řešily soudní, obchodní či politické záležitosti.¹ O něco mladší jsou

¹ WILDNER, Kathrin, BERGER, Hilke, *Das Prinzip des öffentlichen Raums*. In: Bundeszentrale für politische Bildung. 9.7.2018 [online]. [cit. 3.4.2022]. Dostupné z: <https://www.bpb.de/themen/stadt-land/stadt-und-gesellschaft/216873/das-prinzip-des-oeffentlichen-raums/>

pak středověká tržiště. Až do průmyslové revoluce byly ulice a veřejná prostranství měst centrem života. Industrializace ale oddělila práci od rodiny, to mělo za následek stažení obyvatel měst z ulic do svých bytů. Ulice, která až do teď byla součástí bydlení i práce, se změnila na prostor, v němž se člověk pohybuje jen směrem do práce a zpět. Trhy, které do té doby tvořily tvář většiny měst, byly přemístěny na přesně určená místa – tržiště. Jako ukázkový příklad tohoto vývoje měst je považována Hausmannova přestavba středověké Paříže.

V současné otevřené krajině je za poloveřejný prostor považována zemědělská, lesní a vodní plocha. V intravilánu měst do veřejných prostranství počítáme parky, náměstí a veškeré dopravní plochy. Málokdo si uvědomuje, že veřejným prostorem mohou být i fasády soukromých a veřejných budov. Toho například v roce 1991 využila švýcarská dvojice umělců Fischli/Weiss, když na jednu z kancelářských budov v Curychu umístila svou nástěnnou instalaci s názvem *Jak pracovat lépe*. Jemný humor jejich deseti krátkých instruktážních vět, v nichž se radí, jak lépe pracovat, se tak stal součástí veřejného prostoru. (obrázek 5)

Jeden z prvních architektů sociálního bydlení Le Corbusier ve své utopické studii *Zářící město* z roku 1933 umisťuje veřejný prostor dokonce dovnitř budov. Jeho návrh počítal s tím, že obyvatelé domů nebudou muset ani vycházet. Vše najdou uvnitř – práci i odpočinek, k němuž měla sloužit rovná střecha s běžeckou dráhou či bazénem. Částečně svou vizi zrealizoval v roce 1952 v Marseille, kde podle jeho návrhu vznikla modernistická výšková budova ve stylu brutalismu s několika desítkami bytů a veřejným prostorem s obchody a školou. (obrázek 6)

To, jak se ve městě cítíme, do značné míry závisí na designu a využití veřejného prostoru. Vzhledem k silnému populačnímu růstu se zvyšuje i intenzita jeho využívání a zároveň nároky na něj. Platí, že čím hustější je sídelní struktura, tím vzrůstá důležitost veřejných a poloveřejných míst. V západních zemích si začínají uvědomovat, že veřejná prostranství musí být koncipována tak, aby byla co nejatraktivnější pro všechny vrstvy obyvatelstva a zároveň plnila sociálně integrační účinek. Veřejný prostor má zcela nepochybně důležitý sociální a společenský význam a měl by být otevřen všem uživatelům města. Především pak těm, kteří veřejný prostor využívají nejčastěji – děti, dospívající, senioři a sociálně slabší skupiny. Pro méně mobilní osoby jsou tato místa často jediným prostorem, kde mohou pobývat mimo svůj domov.

Uznávaný dánský architekt a urbanista Jan Gehl dokonce spojuje veřejný prostor s potřebou sebevyjádření osobnosti člověka. Poukazuje na to, že stejně jako

dítě i dospělý se může realizovat zpěvem, tancem, cvičením, tedy tím, co se ve veřejném prostoru měst tak málo děje (Gehl 2012, s. 158–159). Ve své knize *Život mezi budovami* Gehl nabádá k budování procházkových tras pro pěší s možností odpočinku v podobě míst k sezení. Aktivita, které se dějí ve veřejném prostoru, rozlišuje na *chůzi* – pro tento typ pohybu podle něho není důležitá jen vzdálenost fyzická, ale také tzv. zážitková – pokud půjdeme delší přímý úsek po monotónní cestě, bude to pro nás velmi zdlouhavé a únavné, zatímco zajímavým veřejným prostranstvím nám cesta uteče rychleji. Další formou pobytu v tomto prostoru je *postávání*, a to buď krátkodobé nebo dlouhodobé, při němž už hledáme konkrétní místo, odkud je dobře vidět a zároveň nejsme příliš na očích. *Sezení* může být samostatnou kapitolou veřejného prostoru. Můžeme volit sezení na exponovaných místech s dobrým výhledem nebo na intimnějších místech například k povídání či četbě. Zvláštní místa mohou být pro slunění nebo společnou komunikaci. Gehl zároveň varuje před bezmyšlenkovitým umístěním sedacích ploch. Na sezení navazuje *pozorování, naslouchání a povídání*. Tyto činnosti jsou úměrně závislé na dobře dimenzovaném prostoru. Například maximální vzdálenost pro sledování veřejné události je 70 až 100 metrů, pro pozorování výrazu tváře je to 20–25 metrů.

Všechny tyto aktivity musí být samozřejmě kvalitně nasvíceny. Právě osvětlení dotváří celý veřejný prostor. Pokud je prostor výborně vybaven odpočinkovým mobiliářem, ale nedostatečným osvětlením, pak tento prostor ztrácí na své atraktivitě. A naopak – dobře nasvícený prostor bez možnosti seberealizace se stává neatraktivním. Důležité je rovněž estetické provedení samotných svítidel. Moderní svítidla industriálního vzhledu nikdy nezapadnou do historického kontextu veřejného prostoru. Samotnou kapitolou je rovněž barva – teplá nebo studená – a intenzita osvětlení. Krásný letní večer si pod lampou se silným studeným světlem nikdo nevychnutá.

Po 11. září 2001 se z veřejných míst stala zóna, která je neustále kontrolována kamerovým systémem. Každý, kdo se ocitne na veřejném místě, musí tušit, že je sledován. Možná i proto z měst a obcí vymizelo klasické klábosení sousedů. K absenci setkávání rovněž přispěla covidová krize.

Veřejné plochy jsou většinou v majetku jednotlivých obcí nebo státu. Charakteristickým rysem veřejně přístupných míst je jejich volná průchodnost, anonymita a státem zaručená bezpečnost. Není bez zajímavosti, že v české právní legislativě není pojem veřejný prostor uzákoněn. Setkáme se pouze s definicí pojmu

veřejné prostranství, které je zapsáno v zákoně o obcích, přičemž užívání tohoto prostranství regulují vyhlášky jednotlivých měst a obcí.

4.2 Krize současného veřejného prostoru

Čeští urbanisté vidí jako nejzásadnější problém městského veřejného prostoru v jeho privatizaci a v prodeji zajímavých míst v centrech měst developerům. Kvalitní plochy, které by veřejnost mohla využívat, rovněž mizí pod novými parkovišti u novostaveb. Právě developerské počiny proměňují za tichého přihlížení radnic tváře měst. Před rokem 1989 muselo mít téměř každé nové sídliště samoobsluhu, dětské hřiště a umělecké dílo, přičemž povinnost instalace uměleckého díla ve veřejném prostoru není přitom žádnou novinkou.

Výtvarná díla uplatněná ve veřejném prostoru socialistického Československa byla financována z celkového rozpočtu stavební akce. Tradičně se tvrdí, že výtvarná díla měla tvořit 4 % celkového rozpočtu stavby. Tento výklad pravidla je však velmi zjednodušující, stejně jako tvrzení, že „nařízení“ objednávek umění do veřejných budov je teprve poválečnou záležitostí. Paušální financování je na Moravě doloženo i v období protektorátu – již v roce 1938 mělo být na uměleckou výzdobu věnováno 5 % z nákladu veřejné stavby. Umělci a architekti po válce prosazovali stanovení přesné procentuální částky na umění při stavbě financované z veřejných zdrojů. Memorandum z roku 1947 obsahuje požadavek, aby to bylo 0,5 % až 1 % ze stavebního nákladu – vyšší kvóta měla provázet významné veřejné stavby jako úřady, kanceláře velvyslanectví, budovy stadionů a lázeňská či rekreační místa. I přes důslednou snahu nebyl přesný výpočet stanoven. S uměním se však v 50. letech 20. století začalo počítat v architektuře přirozeně, v důsledku uplatnění tvůrčí metody socialistického realismu, která s historizující formou architektury a propagandistickým charakterem vyžadovala i integraci výtvarných prvků, mnohdy poměrně nákladných a později kritizovaných jako „drahá řešení“. Částka rozpočtu určená na umění nebyla v 50. a první polovině 60. let dána obecně závazným předpisem.²

Situaci změnilo až vládní usnesení č. 355 z roku 1965. Praktické otázky řešily přílohy a prováděcí pokyny, kde bylo možné najít odpověď na otázku, zda je nutné do

² ŘÍHOVÁ, Vladislava, KŘENKOVÁ, Zuzana. *Metodika archivního průzkumu uměleckých děl druhé poloviny 20. století ve veřejném prostoru* [online]. s. 7 [cit. 3.4.2022]. Dostupné z: https://invenio.nusl.cz/record/410272/files/nusl-410272_1.pdf

konkrétní stavby výtvarný prvek začlenit. ... Částka určená v rámci stavby na umění obecně dosahovala asi 0-4 % rozpočtu. Pokud použijeme modelový příklad výstavby budovy vysoké školy za 100 milionů Kčs na exponovaném místě ve velkém městě, vychází kalkulace pro umělecká díla asi 1,3 %, což činilo 1 300 000 Kčs.³

Současná výstavba, která je v rukou developerů, s podobným zhodnocením veřejného prostoru nepočítá. Developerům nejde o kvalitu bydlení, pouze o kvantitu, což s sebou samozřejmě přináší právě absenci veřejného prostoru. Ten je totiž prostě zabrán další stavbou. (obrázek 7)

Je jasné, že náměstí, která od středověku poskytovala útočiště trhovcům, a tím pádem byla i místem setkávání lidí, dnes mají zcela jiný význam. Obyvatelé měst už do center za nákupy nutně nemusí. Naopak, „chtěné“ setkávání se nově děje právě v blízkosti jejich bydlišť – sídliště, vilové čtvrti. Právě na tento prostor by se měl v následujících letech urbanismus zaměřit.

Podle mého názoru u nás zůstává jediné, především historicky, bez přestávky využívané veřejné místo, a to prostranství před kostely – většinou, když farníci z kostela vyjdou, ještě před kostelem diskutují. Domnívám se, že prostor před kostely není z urbanistického hlediska dostatečně doceněn. Neměl by být nikdy zastavěn, je to jakési foyer – můžete vstoupit, ale nemusíte, můžete poslouchat, co se děje uvnitř, ale nemusíte. Je to meziprostor mezi světem reálným a duchovním.

Zatímco v Česku představitelé měst a obcí řeší maximálně jestli lavičku natočí víc doprava nebo ji nedají vůbec, architekti, sociologové a urbanisté vyspělých států již několik let řeší gentrifikaci, o které se u nás zatím příliš nemluví. Gentrifikace označuje určitou formu změn v městských čtvrtích, k nimž dochází poté, co původní obyvatelstvo nahradí nově příchozí, které je sociálně odlišné od původního. V praxi to znamená, že z atraktivních částí měst jsou vytěsňovány skupiny obyvatel s nižšími příjmy. Na jejich místo nastupuje populace s vyšším statusem, a tudíž i příjmy, která si do „svého“ veřejného prostoru již nikoho nepustí. Tím se ztrácí příležitost pro spontánní sociální setkávání, v čemž vidí sociologové velkou hrozbu. Gentrifikaci nahrává také současná nerovnost na trhu s bydlením. Termín se stal populárním především v 80. letech minulého století, kdy se v USA prováděly ekonomické a sociální průzkumy

³ ŘÍHOVÁ, Vladislava, KŘENKOVÁ, Zuzana. *Metodika archivního průzkumu uměleckých děl druhé poloviny 20. století ve veřejném prostoru* [online]. s. 8 [cit. 3.4.2022]. Dostupné z: https://invenio.nusl.cz/record/410272/files/nusl-410272_1.pdf

bydlení v chudých čtvrtích. Je znám však od 60. let, kdy se podobné průzkumy konaly v Londýně.

4.3 Veřejný prostor ve městech

Ve 21. století roste rapidně zájem o kvalitu života obyvatel měst. Už i menší obce začínají chápat veřejná prostranství jako vizitku úrovně svého sídla a začínají s renovacemi náměstí a parků. Ve vyspělých zemích je čím dál známější koncept Města krátkých vzdáleností, kdy jde o vzájemné vazby mezi bydlištěm, pracovištěm, odpočinkovými plochami a službami tak, aby byly pohodlně a rychle dostupné pěšky, na kole či veřejnou dopravou. Stejně jako u nás i v zahraničí většinou tyto prostory chybí – je málo míst k sezení, omezená dostupnost, lidé se necítí bezpečně nebo prostě jen nechtějí být na esteticky nevzhledných místech.

Českému veřejnému prostoru navíc chybí vtip, originalita a zároveň pokora. Domnívám se, že zde chybí také určitá intimita veřejných míst. Tu kdysi zajišťovalo pouliční osvětlení teplým světlem, ale i vegetace, která měla větve klasicky až k zemi. V současné době jsou stromy zbavovány větví až do tří metrů od země, zřejmě kvůli obavě z kriminality, vymizely keře. Proto také v městských parcích vidíte z jednoho konce na druhý. Chybí zákoutí, tajemství, přístupné dvorky u domů. Teplé žluté světlo pouličních lamp bylo nahrazeno agresivním studeným bílým světlem. Přitom dnešní přetechnizovaná doba by měla nabídnout veřejný prostor právě uklidňující, tichý, kde bude mít obyvatel města po rušném dni klid a soukromí.

Znovuobjevení a revitalizace veřejného prostoru měst vyspělých zemí v posledních letech přináší své ovoce. Ukazují to příklady z Kodaně a Vídně. Počátkem 60. let začala Kodaň postupně rozšiřovat pěší a cyklistickou dopravu. V té době panovaly pochybnosti, zda se ve skandinávském městě vůbec může rozvinout čilý veřejný městský život. O 30 let později bylo vnitřní město považováno za „největší veřejné fórum Dánska“. Na ulicích se rozvinuly různé veřejné aktivity, které byly dříve nemyslitelné. Kodaňané využívají svůj městský prostor nejen častěji, ale i déle. Venkovní sezóna ve městě nyní trvá od dubna do listopadu.⁴ Proměna města v jedno

⁴ ALBRECHT, Tim, Dr., Heinrich Böll Stiftung, *Städte sind Begegnungsräume!* [online]. 20.12.2018 [cit. 27.2.2022]. Dostupné z: <https://www.boell.de/de/2018/11/30/staedte-sind-begegnungsräume>

z nejkrásnějších a nejatraktivnějších měst světa má i své stinné stránky. Kodaň se stala jedním z nejdražších měst na světě. (obrázek 8)

V říjnu 2020 zpřístupnila vídeňská radnice svým obyvatelům další revitalizovaný veřejný prostor. Součástí nového parku je tzv. chladící prostranství, jehož součástí je mlhoviště a popínavé rostliny. Mlhoviště na ploše téměř 3 000 m² dokáže ochladit okolí až o 6 stupňů Celsia, přičemž celý projekt je navíc pod vědeckým dohledem. (obrázek 9)

V podobném duchu obnovují a zpřístupňují svá prostranství i další velká evropská města. V Barceloně víc než na zeleň vsadili na bezpečnost a klid uvnitř bytových bloků a zrealizovali tzv. *superblock*⁵ (obrázek 10). Obdobně na potřeby svých obyvatel zareagovali v Berlíně. Tady vznikly tzv. *kiezbloky* například ve čtvrti Panków. V těchto oblastech byl značně omezen vjezd automobilů, což se neobešlo bez protestu některých občanů. (obrázek 11)

4.4 Land art

Do veřejného prostoru patří i umění land artu se svými specifickými nároky na místo. Site-specific díla land artu se nachází mimo galerie a výstavní sály, takže jsou přístupná každému a kdykoliv, je to venkovní umění. Land art čerpající z kořenů konceptuálního umění a minimalismu, začal vznikat v 60. letech 20. století ve Spojených státech amerických. Pro své umění jeho tvůrci používali většinou přírodní, nejlépe místní, materiály. Díla jsou, především v Americe, často vytvořena na velmi odlehlých místech. Umělci využívají přírodní krajiny k vytváření děl specifických pro danou lokalitu, která se vztahují k místům, ve kterých jsou umístěna. Často jsou tvořena na odlehlých místech, aby zdůraznila sílu a krásu přírody.⁶ Důvodem, proč se umělci otočili ke galeriím zády, byla jejich snaha odmítnout čím dál tím větší komercializaci umělecké tvorby, která v 60. letech začínala nabírat na síle. Vzniku land artu nahrálo i v té době sílící ekologické hnutí.

⁵ *Barcelonské superbloky*. Jak fungují bezpečné zóny bez aut ve městech? In: ASB. [online]. 23.9.2021 [cit. 27.2.2022]. Dostupné z: <https://www.asb-portal.cz/architektura/urbanismus/barcelonske-superbloky-jak-funguji-bezpecne-zony-bez-aut-ve-mestech>

⁶ What Is Land Art & Why It's Important. 21.12.2021. In: *Ethical unicorn*. [online]. [cit. 4.3.2022]. Dostupné z: https://ethicalunicorn.com/2021/12/21/what-is-land-art-why-its-important/?utm_source=rss&utm_medium=rss&utm_campaign=what-is-land-art-why-its-important

Je nutno zdůraznit, že land art by nebyl tím čím je, pokud by nebyl fotograficky zdokumentován. Právě fotografie nabídlý landartová díla z pohledů, které by jinak divák nemohl nikdy spatřit. Rovněž slouží ke srovnání, jak vypadala v době svého vzniku a nyní.

Až na několik výjimek mají všechny výtvořiny land artu organické tvary a jsou tvořeny přírodninami. Některé z děl jsou staré i několik desítek let, jako například ikonická spirála Roberta Smithsona. Tu vytvořil v roce 1970 z 6 000 tun hlíny, kamenů a řas na okraji jezera Great Salt Lake v americkém Utahu. (obrázek 12)

Organický tvar mají i rádoby vodní vlny Mayi Lin z roku 2007. Americká sochařka si pro své dílo vybrala údolí řeky Hudson, v němž vzniklo vlnové pole ze zeminy a trávy. Jednotlivé zemské vlny jsou stejně velké a mají evokovat sérii vln v oceánu, kdy se mezi vlnobitím ztrácí pohled na sousední vlny i pevninu. V případě Lin však nejde pouze o umělecké dílo, ale také zároveň rekultivaci krajiny, která byla zpustošena těžbou šterku. Právě šterk byl jedním z materiálů, které Lin opětovně použila pro své vlny. (obrázek 13)

Jednou z oněch výjimek, kdy pro land art nebyl použit přírodní materiál byl *Lighting Field* Waltera De Maria (obrázek 14). Ten v roce 1977 v poušti Nového Mexika na ploše jednoho čtverečního kilometru osadil čtyři sta tyčí z nerezové oceli navržených tak, aby maximálně přitahovaly údery blesku. Návštěvníci si na tuto podívanou mohou dokonce zarezervovat noční výlety.

U nás se land art projevoval spíše v komornějším měřítku – chybí nám pouště i prairie. Jednou z pionýrek land artu u nás byla Zorka Ságlová, když v roce 1970 na jednu z luk u Sudoměře rozprostřela 700 bílých plen. Dílo nazvala prozaicky: *Kladení plín u Sudoměře*. Opět i zde byla důležitá fotodokumentace, která průběh i výsledné rozprostření zachytila. (obrázek 15)

5 MOBILIÁŘ PRO ODPOČINEK VE MĚSTĚ, NA OKRAJI INTRAVILÁNU MĚST, V OTEVŘENÉ KRAJINĚ

Ať už jde o městský odpočinkový mobiliář nebo lavičku v otevřené krajině mají jedno společné – musí odolat vandalům, špatným povětrnostním podmínkám a samozřejmě musí být funkční. Proto představitelé měst dávají přednost odolnému a

především bezúdržbovému vybavení svých veřejných prostranství většinou na úkor jeho estetického vzhledu.

Městský mobiliář bývá v majetku měst a obcí a ve většině případů je přístupný každému. Kvalita i kvantita závisí na rozpočtu jednotlivých městských pokladen, přičemž neexistuje přímá úměra, že čím je obec menší, tím horší má vybavení veřejných prostor. Český trh nabízí celou škálu městského vybavení – lavičky pro seniory, u nichž je sedací plocha zvýšená o 10 cm oproti klasické lavičce. Díky tomu se starším lidem lépe vstává i usedá. Odpočinek si mohou dopřát i dospívající, pro něž výrobci už rovnou vyrobili lavici, která má speciálně konstruovanou opěradlovou část určenou k posedávání a část pro nohy v prostoru, kde tradičně bývá sedací plocha (*obrázek 16*). Zajímavé jsou lavičky, které kopírují obvod stromu. Za velký nešvar považují lavičky, v jejichž těsném sousedství jsou osazeny odpadkové koše. V letních měsících jsou tyto sedací plochy naprosto nepoužitelné kvůli všude přítomnému hmyzu. Především v parcích začínají obce umisťovat odpočinkové plochy, které neslouží pouze k sezení, ale i k ležení, čemuž slouží velká hloubka lavice.

Území, kde končí intravilán města, ale ještě nezačíná otevřená krajina, vidím jako problematické pro instalaci odpočinkových prvků. Nepatří sem už městský mobiliář, ale ještě není nutné osazovat do těchto míst rustikální solitéry a už vůbec ne nejrůznější přístřešky. Člověk je pořád blízko civilizace a hranice měst jsou dobře dostupné například hromadnou dopravou. Jako vhodné se mi zdají prvky, které se designově příliš neliší od městského vybavení, ale budou více odolnější už jenom proto, že zde neprobíhá pravidelná údržba tohoto mobiliáře. Tento prostor může být také jedinečný v tom, že si sem můžeme dovolit instalaci lavice a zároveň tvarově zajímavého objektu, který nebude rušit ani nebude rušen například okolní zástavbou a naopak podtrhne například hezký výhled. Kromě zajímavého tvaru se sem hodí i industriální materiály, jako je beton nebo ocel. Dokonce si myslím, že v těchto lokalitách můžeme slevit z ergonomických požadavků. Periferie měst jsou zajímavou a z urbanistického hlediska nedoceněnou lokalitou. Jde o místa, která obyvatelům poskytují při odpočinku větší soukromí než prostor uvnitř města a zároveň jsou, jak už bylo zmíněno, dobře dostupná. A hlavně je zde člověk tzv. jednou nohou v přírodě bez dlouhých turistických výprav. Stejně tak už je zde absence světelného smogu.

Naproti tomu otevřená krajina už má všechny atributy přírodních rozmarů. Proto jsou zde vhodné instalace různých přístřešků a útulen. Nejběžnějším sedacím nábytkem, který ve volné přírodě najdeme, jsou lavičky na okraji lesa, odkud je hezký

výhled a někdo je tam vyrobil pro vlastní potěchu. (*obrázek 17*) Častým odpočinkovým prvkem v krajině jsou přístřešky se stolem a dvěma lavicemi. Nejde o žádný estetický zázrak, ale před nepřízní počasí ochrání dobře. Jejich problém vidím v tom, že je obce instalují do městských parků a do středu návší, kde by měly být zcela jiné odpočinkové prvky. V horských oblastech najdeme tzv. útulny (*obrázek 18*), což už jsou jednoduché přízemní stavby, většinou uzavřené ze všech stran s jednoduchým otevřeným vchodem. Kromě lavic zde mohou být i jednoduchá lůžka.

6 PROCES PŘÍPRAVY, PROCES TVORBY

6.1 Proces přípravy

Bakalářskou práci jsem začala průzkumem stávajícího trhu s odpočinkovým mobiliářem, a to jak českého, tak zahraničního. Ve výsledku nebyl mezi oběma trhy příliš velký rozdíl – zahraniční nábytek však navíc oplýval větším vtípem v designu a větší materiálovou rozmanitostí (*obrázek 19–26*). Pokud si projdete česká města, zjistíte, že téměř všude jsou lavičky hodně podobné. Obce se snaží šetřit a instalují velkosériově vyráběné produkty. Ty jsou sice funkční, esteticky však zaostávají. Přitom vzhled je to první, co člověka láká k usednutí. Měštští architekti by sami měli upozorňovat, aby ke konkrétnímu místu byla navržena specifická lavička přesně na míru danému prostředí.

Na trhu se můžeme setkat s odpočinkovými solitéry z materiálů, jako je beton, dřevo, ocel, nerez, ale i epoxidové nebo recyklované plasty. Ať už je lavice z jakéhokoliv materiálu, vždy vychází ze systému dvou bočnic a prostředního sedacího dílu. Sedací plocha může být doplněna o klasické područky nebo opěradlo. Nejběžnějším materiálem, který se pro výrobu lavic používá, je dřevo, impregnace pak prodlužuje jeho životnost bez nutnosti větší údržby.

6.2 Proces tvorby

Původně jsem přemýšlela o mobilním sedacím solitěru, který by byl vhodný do interiéru i exteriéru. V průběhu rešerše však postupně vize malého sedátka přerostla v odpočinkový prvek, který by zároveň plnil i funkci uměleckého objektu – dva v jednom.

Pro svůj návrh jsem vybrala konkrétní místo na periférii Klatov a začala vytvářet objekt, který bude sloužit nejen svému účelu, ale zaujme především svým tvarem a použitým materiálem. Od začátku jsem chtěla, aby lavice i přes svůj minimalistický design podtrhla místo, pro které byla navržena. Její jemné křivky mají evokovat horizont šumavských kopců, které jsou z tohoto místa vidět, a proto sem chodí lidé na procházky. Původně měly oblouky hned několik variant – od naprosto identických a stejně se opakujících až po různě vysoké s různým stupněm ohnutí.

7 POPIS DÍLA, TECHNOLOGICKÁ SPECIFIKACE, PŘÍNOS DÍLA

7.1 Popis díla

Finální návrh odpočinkového prvku je určen pro konkrétní místo na okraji Klatov. Vzhledem k tomu, že jde o pozemek v majetku města Klatov, realizaci předcházelo několik jednání s jeho představiteli a s městskou architektkou. Až po jejich souhlasu jsem mohla začít se samotnou výrobou lavice. (obrázek 26 – 41)

Odpočinkový prvek je instalovaný na vyhlídkovém místě u kostela sv. Martina na západním okraji Klatov, odkud je nádherný výhled na šumavské kopce s dominantou Ostrého. Právě horizont kopců lavička svým organickým, až téměř biomorfním tvarem kopíruje. Tím, že nejde pouze o vodorovnou sedací plochu, ale křivky – vlny, na které si návštěvník může sednout, lehnout nebo se jen opřít, dělají z lavičky zároveň umělecké dílo. Site specific projektu není náhodné – křivky a oblouky jsou i na fasádě barokního kostela sv. Martina, který vyhlídku uzavírá na severní straně.

Šestimetrovou lavičku tvoří různě široké a dlouhé výseče elipsy – oblouků. Ty jsou nepravidelně spojeny šrouby s kulatou hlavicí. Samotné překrytí jednotlivých plátů plechu je sedm centimetrů. Přesto prvek působí velice subtilně. V místech kontaktu lavičky se sedícím je hrana mírně zaoblená. V horní části oblouku se logicky nebude držet žádná voda, jeho spodní část je naohýbaná tak, aby voda samovolně odtékala. Minimalistický design celé lavičky je bez zbytečných detailů náchylných k znehodnocení povětrnostními vlivy, stejně tak nebude nadstandardní ani její údržba.

Cílem projektu bylo vytvořit nový sedací prvek pro místo, které se těší velké oblibě Klatovanů. Ti sem rádi zavítají v kteroukoliv roční dobu.

Musím podotknout, že v době pořizování fotodokumentace díla pro bakalářskou práci nebyla lavice opatřena finálním nátěrem. Ten se z časových důvodů prováděl až na samotném konci dubna. Stejně tak focení nepřálo počasí – šumavské kopce byly v mlžném oparu.

7.2 Technologická specifikace

Sedací prvek je navržen především jako socha/instalace, proto úplně nekoresponduje s ergonomickými požadavky. Nosnost lavice však plně vyhovuje, takže odpočinku na ní nic nebrání. Lavice je vyrobena z 6 mm tlustého černého ocelového plechu, který se vyrábí jako hladký za tepla válcovaný. Můžeme se s ním setkat také pod názvem teplý plech, kotlák či tzv. silný plech.⁷

Technologie ohýbání se prováděla v kovářské dílně, kde se za tepla naohýbaly oblouky v požadovaném radiusu. Samotné oblouky zároveň tvoří nosnou konstrukci solitéru. Sedací prvek tvoří tři samostatné kusy plechu, které jsou k sobě sešroubovány.

Finální povrchovou úpravu mobiliáře pak tvoří základní epoxy-urethanová barva LV EPS 620 ve dvou vrstvách. Vrchní nátěr je purakrylátový LV AKZ v matné barvě RAL 7016. Lavička, jejíž váha je 200 kg, je kotvena kotevními svorníky M 16x150 Zn do čtyř patek z chemické vinylesterové malty Fischer FIS VL 300 T. Patky jsou nutné z důvodu nezpevněného podloží – v místě instalace je hlína s pískem.

7.3 Přínos díla

Hlavní přínos mého závěrečného díla je zcela jednoznačně v oživení daného prostoru, pro který bylo navrženo. Chtěla jsem ukázat, že i obyčejná lavička může plnit svou funkci a zároveň být uměleckým dílem/instalací v plenéru. Téměř abstraktní tvar odpočinkového mobiliáře dobře koresponduje s horizonty šumavských kopců a na straně opačné s hmotou barokního kostela sv. Martina na okraji Klatovy. Site specific je zde zcela zřejmý, nikde jinde by design lavice neměl takovou odezvu. Nezanedbatelný přínos vidím i v rozvíření maloměstského povědomí o lavičkách na veřejném prostranství – velice se těším na odezvu Klatovanů.

⁷ Hutní materiál [online]. [cit. 4.3.2022]. Dostupné z: <https://www.feromax.cz/tlusty-plech-sor14.html>

ABSTRAKT

Hlavní myšlenkou bakalářské práce bylo vytvoření site specific díla. To se podařilo instalací odpočinkového prvku/sochy v okrajové části Klatov. Závěrečné dílo je přínosem pro konkrétní veřejně dostupné místo, které oživí. Průvodní zpráva k celému projektu zároveň vnáší polemiku mezi konzervatismus a novátorství veřejného prostoru. Doprovodná písemná část závěrečné práce rovněž zmiňuje problematiku současného veřejného prostranství a jeho rozdílného chápání vyspělých zemí a u nás. Praktická část zahrnuje rešerši a popis díla, jeho technologickou specifikaci a přínos pro dané místo. Cílem bakalářské práce bylo poukázat na nutnost site specific projektů i v maloměstech, jako jsou Klatovy.

SUMMARY

The main idea of this bachelor's thesis was to create a site-specific piece of work that will contribute to the development of specific public place. This was achieved by installing a seating element/sculpture in the outskirts of Klatovy. The accompanying report of this project/thesis comes up with a polemic between conservatism and innovative approach toward public space. This bachelor thesis also mentions the issue of contemporary public space and its different understanding in other countries and in the Czech Republic. The practical part of the thesis includes research and description of the work, its technological specification and its contribution to the specific place. The aim of this bachelor's thesis was to point out the necessity of site-specific projects in small towns such as Klatovy.

8 SEZNAM POUŽITÝCH ZDROJŮ

ALBERT, Tim, dr. *Města jsou místa setkávání!* In: Nadace Heinricha Bölla.de [online]. 20.12.2018 [cit. 27.2.2022]. Dostupné z: <https://www.boell.de/de/2018/11/30/staedte-sind-begegnungsraeume>

JACOBS, Jane. *Tod und Leben großer amerikanischer Städte* [online]. Deutsche Ausgabe, 1963, S. 27. [cit. 20.2.2022]. Dostupné z: http://www.die-urbanauten.de/reiss_schmidt.pdf

Život ve městě [online]. [cit. 16.2.2022]. Dostupné z: <https://www.sueddeutsche.de/leben/mietpreise-und-verdraengung-was-gentrifizierung-wirklich-ist-1.2517648>

radnice Mnichov [online]. In: radnice Mnichov, odbor bydlení [cit. 6.2.2022]. Dostupné z:

<https://www.muenchen.de/rathaus/Stadtverwaltung/Sozialreferat/Wohnungsamt/akim/Aus-unserer-fachlichen-Arbeit/Ein--ffentlicher-Raum-f-r-alle.html>

GEHL, Jan. *Města pro lidi* [online]. 2018. [cit. 6.3.2022]. Dostupné z: <https://assemblepapers.com.au/2013/06/13/cities-for-people-jan-gehl/>

město Curych [online]. In: Zürich Tourismus: © 2022 [cit. 2.3.2022]. Dostupné z: <https://www.zuerich.com/de/besuchen/stadtoasen-in-zuerich>

město Curych [online]. In: Zürich Tourismus: © 2022 [cit. 2.3.2022]. Dostupné z: <https://www.zuerich.com/de/besuchen/kultur/how-to-work-better-fischliweiss>

Gasträume 2017 [online]. [cit. 2.3.2022]. Dostupné z: https://www.stadt-zuerich.ch/ted/de/index/oeffentlicher_raum/kunst_oeffentlicher_raum/vermitteln_verb_uenden/newsletter/artikel_kn_2_2017.html

Principy veřejných prostranství [online]. [cit. 12.3.2022]. Dostupné z: <https://www.bpb.de/themen/stadt-land/stadt-und-gesellschaft/216873/das-prinzip-des-oeffentlichen-raums/>

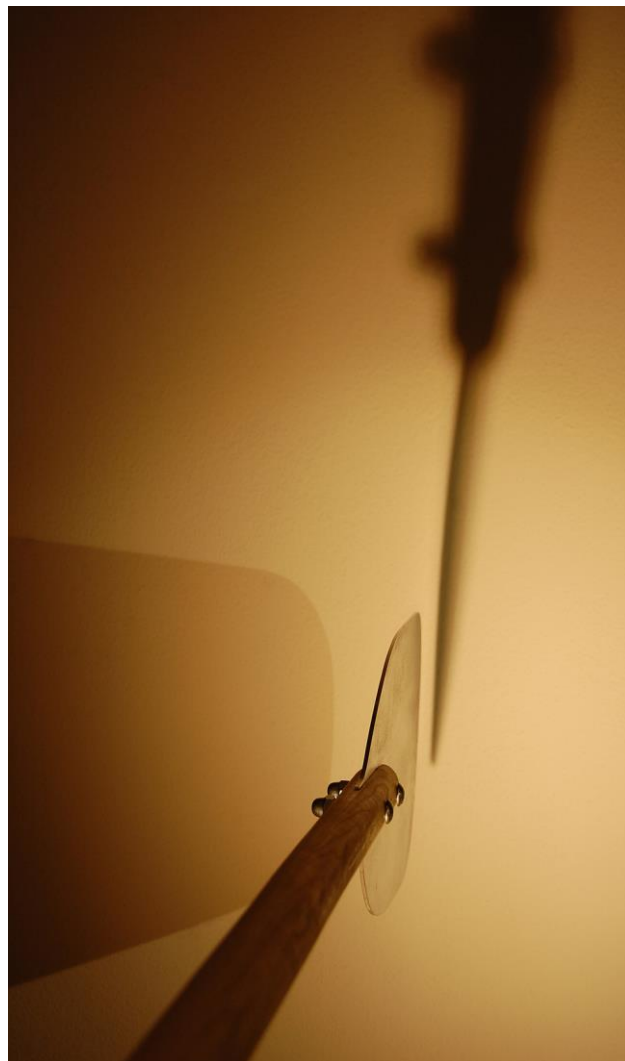
Fussverkehr Schweiz [online]. *Aufenthalt im öffentlichen Raum* [cit. 9.3.2022]. Dostupné z: <https://fussverkehr.ch/unsere-themen/offentlicher-raum/aufenthalt/>

Utah Museum [online]. In: *Third Saturday: Spiral Jetty Field Guide* [cit. 19.3.2022]. Dostupné z: <https://umfa.utah.edu/third-saturday-spiral-jetty-field-guide>

What Is Land Art & Why It's Important. 21.12.2021. In: Ethical unicorn. [online]. [cit. 4.3.2022]. Dostupné z: <https://ethicalunicorn.com/2021/12/21/what-is-land-art-why-its->

[important/?utm_source=rss&utm_medium=rss&utm_campaign=what-is-land-art-why-its-important](#)

9 OBRÁZKY



Obrázek 1: pádlo

foto: Renáta Kučerová



Obrázek 2: batoh

foto: Renáta Kučerová



Obrázek 3: sedačka
foto: Renáta Kučerová



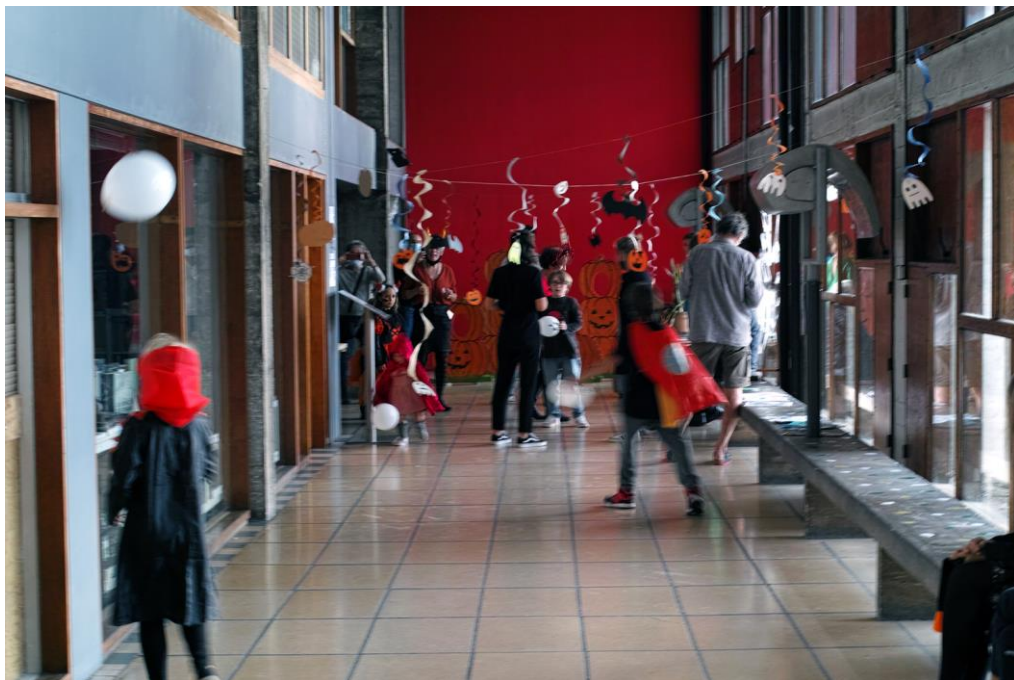
Obrázek 4: salátový příbor

foto: Renáta Kučerová



Obrázek 5: FISCHLI/WEISS, 1991. *Wie man besser arbeitet.*

[foto]. [online]. [Cit. 4.2.2022]. Dostupné z: <https://www.zuerich.com/de/besuchen/kultur/>



Obrázek 6: Halloween párty 2021 ve veřejném prostoru Corbusierova „parníku“.

[foto]. [online]. [cit. 14.1.2022]. Dostupné z: <https://citeradiouse-marseille.com/>



Obrázek 7: cíl developerů – maximálně využít zastavitelnost pozemku s absencí společných míst. Byty na Vackově, Žižkov – Metrostav Development. [foto]. [online]. [cit. 8.3.2022]. Dostupné z: <https://a2larm.cz/2021/12/kde-developer-vydelal-a-mesto-tratilo>



Obrázek 8: Společné domy v Kodani, každý má svou identickou barvu. [foto]. [online]. [cit. 8.3.2022]. Dostupné z <https://www.nordarchitects.dk/stejlepladsen>



Obrázek 9: tzv. *chladicí park* ve Vídni
[foto]. [online]. Dostupné z:
stavba.tzb-info.cz/architektura-staveb/21252-viden-otevrela-plovouci-zahrady-a-chladici-park

Obrázek 10: *Superbloky*

[foto]. [online]. Dostupné z:

<https://www.asb-portal.cz/architektura/urbanismus/barcelonske-superbloky-jak-funguji-bezpecne-zony-bez-aut-ve-mestech>



Obrázek 11: tzv. *kiezbloky*

[foto]. [online].

Dostupné z: <https://www.strasse-zurueckerobern.de/anleitungen/kiezblocks/>



Obrázek 12: SMITHSON, Robert. *Spirála Jetty*

[fotografie]. 13 x 17 palců. 1970. At Utah Museum of Fine Arts. Foto © Panství Gianfranco Gorgoni. Umění © Holt/Smithson Foundation a Dia Art Foundation / VAGA ve společnosti Artist Rights Society (ARS) NY. [online]. [cit. 8.3.2022]. Dostupné z: <https://umfa.utah.edu/third-saturday-spiral-jetty-field-guide>



Obrázek 13: MAYA, Lin. *Storm King Wavefield*

[fotografie]. 2009. Foto: Jerry L. Thompson/© Maya Lin/Courtesy Pace Gallery. [online]. [cit. 8.3.2022]. Dostupné z: <https://www.artnews.com/feature/essential-works-land-art-1202682741/>



Obrázek 14: DE MARIA, Walter. *Lighting Field*. 1977.

[foto]. [online]. [cit. 8.3.2022]. Dostupné z: https://ethicalunicorn.com/2021/12/21/what-is-land-art-why-its-important/?utm_source=rss&utm_medium=rss&utm_campaign=what-is-land-art-why-its-important



Obrázek 15: SÁGLOVÁ, Zorka. *Kladení plín u Sudoměře*. 1970.

[foto]. [online]. [cit. 8.3.2022]. Foto Jan SÁGL. Dostupné z: <https://www.archicakes.cz/cs/06-landscape-festival-praha-2014.jpg>



Obrázek 17: lavička pro dospívající

[foto]. [online]. [cit. 8.3.2022]. Dostupné z: <https://www.obecnimobiliar.cz/lavicky-pro-teenagery/>



Obrázek 16: přístřešek

[foto]. [online]. [cit. 18.2.2022]. Dostupné z: <https://mapy.cz/zakladni?>



Obrázek 18: tzv. Wetterschutzhütte v Bavorském lese

nedaleko Gsengetu [foto]. [online]. [cit. 5.3.2022]. Dostupné z: <https://mapy.cz/zakladni?>



Obrázek 19: PANTON, Verner. Sochařská pohovka *Cloverleaf*. 1969.

[foto]. [online]. [cit. 5.3.2022]. Dostupné z: <https://www.dezeen.com/2021/11/24/cloverleaf-sofa-verner-panton-verpan-dezeen-showroom/>



Obrázek 20: REISINGER, Andrés. *Lavičky*

[foto]. [online]. [cit. 5.3.2022]. Dostupné z: <https://www.dezeen.com/2021/12/21/metaverse-designs-review-2021/>



Obrázek 21: Obrázek 21: LIE, Stefan. lavice Ribs. 1998.

[foto]. [online]. [cit. 5.3.2022]. Dostupné z:
<https://www.dezeen.com/2021/04/28/ribs-outdoor-bench-stefan-lie-designbythem-dezeen-showroom/#/>

Obrázek 22: Lavička Coast bench

na pobřeží Norska je produktem spolupráce výrobce městského mobililáře Vestre a ekologické iniciativy Ogoori. Lavice je vyrobena z odpadních plastů, které dobrovolníci shromáždili na norských plážích [foto].

[online]. [cit. 10.3.2022]. Dostupné z:
<https://www.dezeen.com/2021/02/01/coast-recycled-marine-plastic-bench-vestre-dezeen-showroom/>



Obrázek 23: lavice NAGUISA

lavice z litého kamene od firmy Escofet. [foto]. [online]. [cit. 10.3.2022]. Dostupné z:
<https://www.giulianofukuda.com/naguisa-bench-urban-furniture/>



Obrázek 24: Specifická lavička

z několika ergonomicky prolamovaných kovových plátů, které jsou spojeny třemi tyčemi. Návrh Ting. [foto]. [online]. [cit. 10.3.2022]. Dostupné z: <https://ting.cz/portfolio/lavicka-pro-helsinky/>



Obrázek 25: Lavičky v Berlíně

[foto]. [online]. [cit. 10.3.2022]. Dostupné z: <https://land8.com/how-simple-solutions-can-work-better-for-children-and-elders-in-the-public-realm/>

Obrázek 26-32: bakalářská práce designová lavice Horizont

Foto: Renáta Kučerová



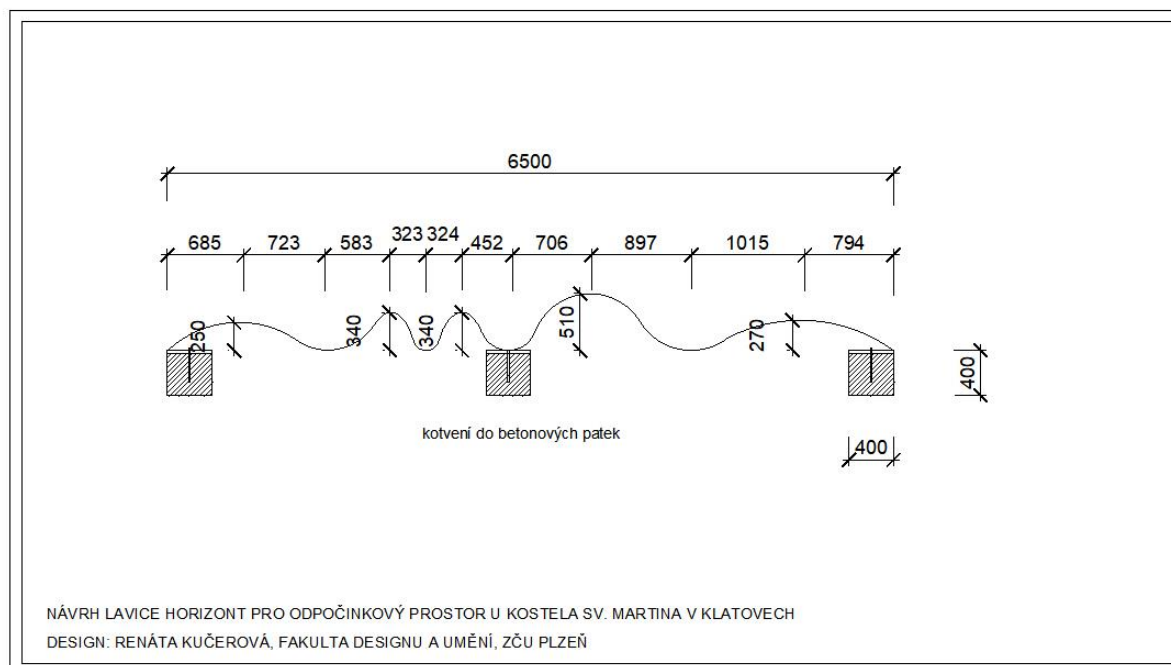
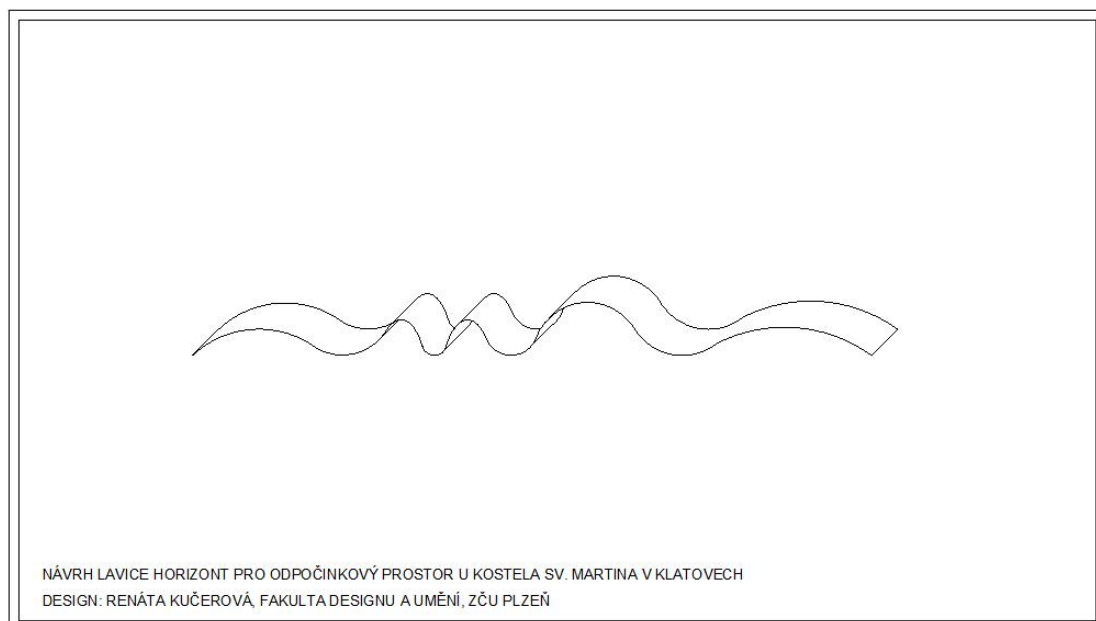




detail oblouku a sešroubování



Obrázek 33, 34: projektová dokumentace



Obrázek 35, 36 : zaměřování terénu. Foto Renáta Kučerová



Obrázek 37 - 39 : instalace objektu. Foto: Renáta Kučerová



Obrázek 40, 41 : ohýbání a svaření plechu v dílně

